

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

כ"ו שבט, תשע"ח 11/02/2018

הנדון: מענה לקול קורא בנושא יבוא אננס לישראל

התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה") מברכת את משרד החקלאות ופיתוח הכפר על עריכת השימוע הציבורי בעניין סוגיית יבוא האננס לישראל.

לאורך השנים האחרונות, הותר לסירוגין יבוא אננס לישראל משתי מדינות בלבד: הרפובליקה הדומיניקאנית מאז שנת 2005 וקניה מאז שנת 2012. זאת, לאחר שנערך הליך הערכת סיכונים ביבוא (PRA) שמטרתו בחינת רמת הנזק שעלול להיגרם לחקלאות ולצומח בארץ כתוצאה מחדירת אורגניזמים שאינם קיימים בישראל במסגרת היבוא.

ממסמך רשמי מטעם משרד החקלאות ופיתוח הכפר הכולל רשימת מדינות מהן מותר לייבא לישראל תוצרת טרייה וכן את סוג התוצרת המותרת מכל מדינה, עולה כי בשנה הקרובה הותר לייבא אננס מהרפובליקה הדומיניקנית בלבד.¹

במסגרת הסכמים בילטרליים שערכה ישראל עם הרפובליקה הדומיניקנית ועם קניה (בשנים שצוינו לעיל בהתאם) הוחלט בין היתר כי טרם היבוא לישראל יש לקטום את כותרת הפרי,² כשיש לא יותר משלושה דורי עלים בכתר הפרי.³ זאת, לאור החשש כי יחדרו לישראל תשעה מינים של חרקים מסוג כנימות קמחיות, מזיקי מפתח של גידול האננס בארצות רבות הגורמים לנזק ישיר בצמח, הנמצאות על הגידולים ברפובליקה הדומיניקאנית.

אולם, הוכח זה מכבר כי הסרת כתר פרי האננס פוגעת באיכות הפרי ובטעמו וכן גורמת לקיצור אורך חיי המדף שלו.⁴ על כן, **הסרתו לא רק שמייקרת בפועל את עלות הייבוא** כיוון שדורשת ביצוע פעולות חודרניות ונוספות לכל פרי אלא גם פוגעת באיכותו, באופן המקנה לפרי המיוצר בישראל יתרון מובנה בעיני הצרכן.

¹ רשימת המדינות מהן מותר לייבא לארץ תוצרת טרייה וסוג התוצרת המותרת מכל מדינה, משרד החקלאות ופיתוח הכפר השירותים להגנת הצומח ולביקורת, 31.12.2017.

² **חידוש אישור יבוא אננס טרי מקניה**, הודעה מס. 2015 – 1, המחלקה ליבוא – תחום הסגר, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, 11.1.2015.

³ מלכי ספודק ועפרה עברון "הסיכון הפיטוסיטרי ביבוא פרי האננס", מידעון השירותים להגנת הצומח ולביקורת – משרד החקלאות, גיליון 84 מאי-אוגוסט 2011.

⁴ מחקר משרד החקלאות האמריקאי משנת 2017, <https://pubag.nal.usda.gov/catalog/5572439>.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

על כן, נראה כי החלטות להגביל את עצם הייבוא בהסרת כתר הפרי, וכן להגביל ייבוא ממדינה אחת בלבד הינן קריטיות לשוק האננס בישראל, התורמות תרומה ניכרת לעלות הגבוהה שמשלם הצרכן בחנויות כיום.

אולם, למיטב ידיעתנו לא נערכה בשנים האחרונות כל בדיקה מקצועית עדכנית מטעם משרד החקלאות, כאשר הבדיקה האחרונה נערכה בשנת 2005. לעמדתנו, לא יתכן שהחלטה כה משמעותית, העלולה לפגוע בצרכן ובטובתו, תתקבל על סמך נתונים לא עדכניים ולא מקצועיים.

וכראיה לכך, מדינות רבות בשאר העולם אינן דורשות כיום הסרת הכתר מאננס מיובא מאף מדינה ואינן מטילות חסמי ייבוא על מדינות המייצרות ומייצאות אננס, כפי שנעשה בישראל.

קשה שלא לתהות למול נתון זה מהי מטרת חסמי הייבוא שהטיל משרד החקלאות הישראלי על המדינות הרבות המייצאות אננס טרי וכן מהי ההצדקה האמתית להסרת הכותר, והאם יתכן שמדובר בהחלטה הנובעת מכוונה להגן על הייצור המקומי ותו לא. ענף האננס בישראל מצומצם יחסית ודורש מהחקלאי וממשרד החקלאות השקעה כספית ומאמץ רב להשגת תנאי טמפרטורה אופטימליים בכל עונות השנה לפרי הגדל באזורי אקלים טרופי בעיקר.

במידה שזו אכן הסיבה האמתית העומדת מאחורי חסמי הייבוא, ולא החשש מחדירת מזיקים, היא עלולה ליצור התנגשות עם הסכמי הסחר הבינלאומיים עליהם חתמה ישראל.

כידוע, ישנו ערך רב בשימור התחרות בחקלאות, כאשר מרבית החקלאים הישראלים המגדלים במסגרת ענפים בהם מתקיים ייבוא נרחב לישראל מקפידים לבחון כל העת את יעילות עבודתם, כך שזו תוביל לייצור פרי איכותי במחיר מינימלי לצרכן. אנו סבורים כי פתיחת שוק האננס לייבוא, ללא הדרישה להסרת הכתר, ככל שזו תתאפשר ללא חדירת מיני חרקים לישראל, תבטיח הורדת מחירים מהירה בשוק האננס ותוריד את יוקר המחיה, עמו מתמודד הצרכן הישראלי בענף האננס מאז ומתמיד.

לעמדתנו, על קבלת החלטה בעניין חסמי ייבוא בענף האננס וכן בעניין הדרישות לפעולות שיש לבצע בטרם ייבוא הפרי לישראל, להתבצע רק לאחר שנערכה בדיקה עדכנית, מקצועית ומקיפה בעניין, על ידי הגורמים הרלוונטיים במשרד החקלאות. על הבדיקה לכלול, בין היתר: בדיקה כי הכנימות הקמחיות שהוזכרו לעיל עדיין קיימות ומסכנות את האננס בארצות הייבוא; בדיקה עדכנית לגבי המזיקים בשאר המדינות בהן מגדלים אננס ובחינת האפשרות לייבא גם מהן; השוואה בינלאומית למצב הנוכחי של ייבוא הפרי במדינות שאינן מטילות את החסם או את המגבלות האמורות ובחינת אופן התמודדותן עם סכנת חדירת המזיקים לאור ייבוא פרי טרי שלם; בחינת דרכים חדישות ומתוככמות יותר להתמודדות עם מזיקים, אשר אינן מחייבות את הסרת כתר הפרי ועוד.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

לסיכום, אין ספק כי ככל שיתברר שיש להגביל את הייבוא על פי ממצאי הבדיקה המקצועית, יהיה על משרד החקלאות לערוך בשיתוף עם משרד האוצר בירור לעניין הטלת מכסים לשם קידום הייצור הישראלי בענף האננס.

אולם, החלטות אלה ראוי שיתגבשו רק בעת שתעמוד בפני מקבלי החלטות התשתית העובדתית המלאה בעניין. לעמדת התנועה, יש לבחון כיצד ניתן לקדם את התחרות בענף האננס ככל האפשר על מנת שהצרכן יקבל בסופו של דבר את הפרי האיכותי ביותר והזול ביותר גם כן.

ניתן ליצור קשר בכתובת דוא"ל: economic@mqg.org.il.

בברכה,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

רומי קאופמן
רכזת מחלקת כלכלה ומחקר